

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

nr 26/1991-92 med anledning av vtm Gunnevi Nordmans m.fl. lagmotion med förslag till landskapslag angående ändring av landstingsordningen för landskapet Åland.

Landstinget har den 27 mars 1992 inbegärt lagutskottets yttrande över lagmotionen. Med anledning härav får utskottet anföra följande.

I lagmotionen ingår förslag till ändringar av landstingets utskottsstruktur, vissa ändringar gällande formerna för utövandet av landstingets kontrollmakt, mandatperioden för utskotten, jävsregler samt olika detaljförslag av närmast teknisk natur.

Utskottet konstaterar att det föreliggande lagförslaget genomgått beredning i olika skeden. Det egentliga beredningsarbetet har gjorts i en av talmanskonferensen tillsatt arbetsgrupp med representanter för samtliga landstingsgrupper, varefter förslaget ytterligare beretts i talmanskonferensen. Landstingsgrupperna har under behandlingens gång haft möjlighet att framföra synpunkter. Förslagen baserar sig också på tidigare diskussioner i landstinget, bl.a. de allmänna synpunkter lagutskottet anförde i sitt betänkande nr 9/1989-90. Utskottet har därför i allt väsentligt omfattat de i lagmotionen ingående förslagen. De ändringsförslag utskottet gjort är i huvudsak av förtydligande karaktär och berörs närmare i detaljmotiveringen.

Utskottet förutsätter att sådana ändringar i landstingets arbetsordning som blir nödvändiga till följd av de ändrade bestämmelserna i landstingsordningen bereds så snart som möjligt. Utskottet konstaterar samtidigt att vissa andra frågeställningar med avseende på landstingsordningen berörts under beredningen av lagmotionen. Hit hör bl.a. självstyrelsepolitiska nämndens ställning och uppgifter, reglerna för tillsättande av landskapsstyrelse samt de kommande integrationsfrågorna. Utskottet konstaterar med anledning härav att ytterligare ändringar av landstingsordningen kan bli aktuella men att dessa frågor kräver fortsatt särskild beredning.

Detaljmotivering

26 §. Utskottet omfattar förslaget att en årlig allmän motionstid skulle tillämpas. Enligt förslaget skulle motionstiden utlöpa den tionde dagen efter det landstinget sammankommit till sitt första plenum i mars. Eftersom det till följd av ändringsförslaget i 15 § kan tänkas att landstinget inte sammankommer i mars har utskottet kompletterat momentet så att talmanskonferensen i sådant fall bestämmer den tid när motionstiden

börjar räknas.

35-38a §§. Utskottet omfattar i huvudsak den föreslagna utskottsindelningen och den därav följande ärendefördelningen. Utskottet vill dock understryka att de angivna ärendena närmast är av riktgivande karaktär och att en viss flexibilitet tidvis blir nödvändig vad gäller fördelningen mellan de olika utskotten.

I några avseenden har utskottet preciserat ärendefördelningen. Utskottet anser att frågor rörande hyres- och legoavtal huvudsakligen är av civilrättslig natur och därför närmast hör hemma i lagutskottet. Till lagutskottets uppgifter har även hänförts vägtrafik- och fordonslagstiftningen.

Utskottet önskar understryka vikten av att utskotten i större utsträckning än hittills inhämtar yttranden från varandra. Detta behov ökar genom att utskotten i framtiden blir allt mera specialiserade.

43 §. Utskottet har något omformulerat 4 mom. i förtydligande avseende. Stora utskottets ordförande skall vid förfall för samtliga talmän leda ordet vid plenum men inte handha övriga av talmannens uppdrag.

49 §. Formuleringen har förtydligats med ett omnämnande av att landstinget inte kan fatta något beslut i anslutning till en debatt utan anknytning till särskilt ärende.

54 §. Eftersom uttrycket "specialutskott" inte använts på andra ställen i lagtexten föreslår utskottet att det inte heller skulle användas i 54 §.

Ikraftträdelsebestämmelsen: I motionen anges att de ur den nya självstyrelselagen härrörande bestämmelserna om att presidenten öppnar och avslutar avslutar landstinget tillämpas först från och med den 1 januari 1993. Även några andra bestämmelser i förslaget, exempelvis vissa av de ärenden utskotten skall handlägga samt begreppet "extra anslag", härrör från den nya självstyrelselagen. Utskottet föreslår med hänsyn härtill att ikraftträdelsebestämmelsen får en allmännare formulering.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Landstinget måtte antaga det i lagmotionen ingående lagförslaget med följande ändringar:

LANDSKAPSLAG
angående ändring av landstingsordningen för landskapet Åland

(Ingressen lika som i lagmotionen).

15, 20, 23 och 25 §§

(Lika som i lagmotionen).

26 §

I 25 § avsedda motioner skall väckas skriftligen och inlämnas till landstingets kansli. I *motion* skall nämnas skälen på vilka förslaget grundas. Ärenden av olika beskaffenhet får inte intagas i samma motion.

Lagmotion får väckas under den tid landstinget är församlat. Hemställningsmotion får väckas senast klockan 12.00 den tionde dagen efter det landstinget sammakommit till sitt första plenum i mars månad. *Sammankommer inte landstinget då till plenum, bestämmer talmanskonferensen vilken dag motionstiden inleds.* Finansomotion får dessutom väckas senast klockan 12.00 den fjärde dagen efter den då det meddelats att förslag till årsstat eller till tillägg till eller ändring i fastställd årsstat överlämnats till landstinget.

(3 mom. lika som i lagmotionen).

29 och 34 §§

(Lika som i lagmotionen).

35 §

På lagutskottet ankommer att bereda förslag om eller bifall till ändring, förklaring och upphävande av eller avvikelse från självstyrelselagen eller jordförvärvslagen för Åland, i 55 § 2 mom. nämnda ärenden, lagförslag rörande landskaps- och kommunalförvaltningen, polisväsendet, *hyres- och legoavtal, vägtrafik och fordon* samt övriga ärenden som inte remitterats till annat utskott.

36, 37 och 38 §§

(Lika som i lagmotionen).

38a §

På social- och miljöutskottet ankommer att bereda lagförslag angående socialvård, hälso- och sjukvård, byggnads- och planväsendet, bostadsproduktion (*uteslutning*), natur-

och miljövård och vattenskydd samt övriga till utskottet remitterade ärenden.

40 §

(Lika som i lagmotionen).

41 §

(2 mom. lika som i lagmotionen).

Landskapsstyrelsen samt myndighet och tjänsteman som underlyder densamma skall på begäran utan dröjsmål förse *ett utskott* med handlingar samt skriftliga eller muntliga upplysningar som utskottet behöver för beredningen av ett ärende. Landskapsstyrelsen skall dessutom i angelägenheter som hör till ett utskotts ansvarsområde överlämna de utredningar och redogörelser som utskottet begär.

43 §

(3 mom. lika som i framställningen).

Har talmannen och båda vicetalmännen *förfall*, leds ordet vid plenum av stora utskottets ordförande.

45 och 48 §§

(Lika som i lagmotionen).

49 §

Talmanskonferensen kan besluta att debatt utan anknytning till särskilt ärende får äga rum vid landstingets plenum. Talmanskonferensen utsätter tid för sådan debatt som antingen skall avse viss angelägenhet eller skall anordnas som en allmänpolitisk debatt. *I här avsett ärende fattar landstinget inte beslut.*

När *talmanskonferensen fattar beslut om i 1 mom. avsedd debatt*, kan den även besluta att anförande av landstingsman eller medlem av landskapsstyrelsen inte får överstiga viss bestämd tid.

52 §

(Lika som i lagmotionen).

54 §

Gäller betänkande av *utskott* antagande eller förkastande av lagförslag, skall ärendet genomgå tre behandlingar i landstingets plenum.

Vid första behandlingen föredras *utskottets* betänkande, varvid landstingsmännen ges tillfälle att yttra sig i ärendet. Sedan diskussionen förklarats avslutad kan landstinget,

utan att annat beslut fattas, remittera ärendet till stora utskottet. Ärende skall alltid remitteras till stora utskottet om minst tio landstingsmän omfattar förslag härom.

Vid andra behandlingen föredras antingen *utskottets* betänkande en andra gång eller stora utskottets betänkande, om sådant betänkande avgivits. Landstinget prövar härvid lagförslaget och fattar beslut om varje särskild punkt däri. Förslag om förkastande av hela lagförslaget får inte framläggas vid andra behandlingen. Godkänns utskottets förslag oförändrat, förklaras andra behandlingen avslutad. Har däremot sakliga ändringar företagits i lagförslaget remitteras det, i den lydelse det fått genom landstingets beslut, till stora utskottet för fortsatt behandling, varvid utskottet kan förorda förslaget med eller utan ändringar eller föreslå att det förkastas. Har stora utskottet föreslagit ändringar, skall landstinget beträffande varje särskild punkt besluta om att godkänna dem eller vidbli sitt tidigare beslut, varefter andra behandlingen förklaras avslutad.

Innehåller betänkande *förslag till* avböjande av lagförslaget, kan landstinget besluta att till grund för andra behandlingen lägga annat förslag, som tidigare legat till grund för behandlingen. I sådant fall förfars på sätt i 3 mom. är stadgat.

57, 58 och 60 §§

(Lika som i lagmotionen).

70 §

Landstingets protokoll förs under talmannens tillsyn av sekreteraren. Vid början av varje valperiod utser landstinget (*uteslutning*) tre justeringsmän jämte nödigt antal ersättare att justera protokollet.

71 §

(Lika som i lagmotionen).

Denna lag träder i kraft den 1 november 1992, dock så att de bestämmelser som föranleds av förändringar eller kompetensöverföringar enligt självstyrelselagen för Åland av den 16 augusti 1991 (71/91) tillämpas först från och med den 1 januari 1993.

(2 mom. lika som i lagmotionen).

Mariehamn den 27 april 1992

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, ledamöterna Isaksson, Christer Jansson och Gunnar Jansson (delvis) samt ersättaren Häggblom (delvis).